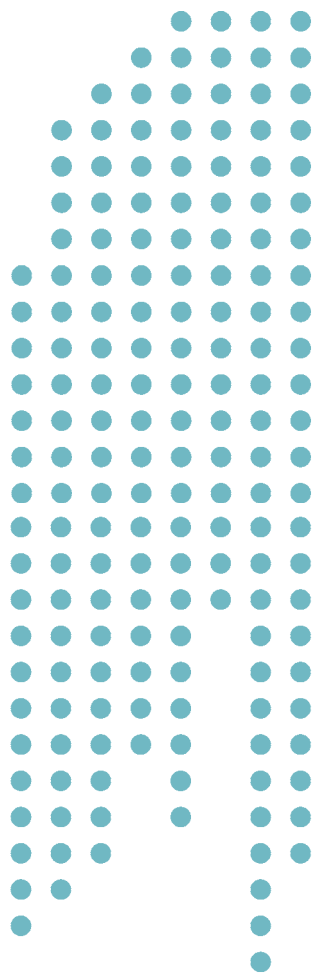
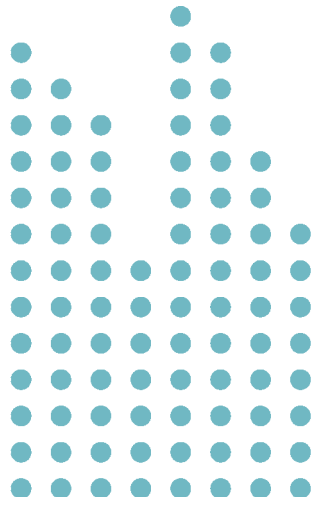

Instituut voor de nationale rekeningen

Nationale rekeningen

Kwartaalsectorrekeningen 2013-II

Inhoud van de publicatie

De niet-financiële kwartaalrekeningen van de institutionele sectoren worden opgesteld volgens de definities van het Europees Systeem van Rekeningen (ESR 1995). Ze zijn in overeenstemming met hun jaarlijkse equivalent dat elk jaar eind september wordt gepubliceerd.

De elektronische versie van de kwartaalrekeningen van de sectoren is beschikbaar in de database van Belgostat Online. In deze database zijn de reeksen beschikbaar vanaf het eerste kwartaal van 1999.

De statistieken met betrekking tot de niet-financiële kwartaalrekeningen van de institutionele sectoren beklemtonen vier sleutelindicatoren (spaarquote en investeringsquote van de gezinnen, aandeel van de winst in de toegevoegde waarde van de niet-financiële vennootschappen en investeringsquote van de niet-financiële vennootschappen), alsook van hun determinanten. Ze omvatten tevens de overzichtstabel van de transacties van de overheid, evenals de niet-financiële saldo's van de sectoren (gezinnen, vennootschappen, overheid) en van de Belgische economie in haar geheel.

Deze publicatie bestaat uit twee delen: het eerste deel geeft een beknopte commentaar bij de resultaten, toegespitst op de sleutelindicatoren; het tweede deel bevat de gedetailleerde tabellen. De eerste sectie van de gedetailleerde tabellen is gewijd aan de rekeningen van de gezinnen, de tweede aan de rekeningen van de niet-financiële vennootschappen, de derde aan de rekeningen van de overheid, en de laatste aan de saldo's van de sectoren.

Een toelichting is toegevoegd aan het einde van de publicatie.

Deze editie van de rekeningen, die loopt tot het tweede kwartaal van 2013, werd afgesloten eind september 2013. Ze is in overeenstemming met de jaarrekeningen die werden verspreid op 27 september 2013.

Inhoudstafel

Commentaar	5
Tabellen	
1. Niet-financiële rekeningen van de huishoudens, ramingen tegen lopende prijzen	13
1.1 Brutogegevens - Absolute cijfers	13
1.2 Voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens - Absolute cijfers	13
1.3 Voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens - Veranderingspercentages	14
2. Niet-financiële rekeningen van de niet-financiële vennootschappen, ramingen tegen lopende prijzen	15
2.1 Brutogegevens - Absolute cijfers	15
2.2 Voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens - Absolute cijfers	15
2.3 Voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens - Veranderingspercentages	15
3. Niet-financiële rekeningen van de gezamenlijke overheid, ramingen tegen lopende prijzen	16
3.1 Overzichtstabel van de ontvangsten, uitgaven en vorderingenoverschot of -tekort van de gezamenlijke overheid - Absolute cijfers	16
3.2 Ontvangsten en uitgaven: bijdrage van de componenten tot de totale evolutie t.o.v. het voorgaande jaar	17
3.3 Ontvangsten en uitgaven van de gezamenlijke overheid - Absolute cijfers	18
3.4 Ontvangsten en uitgaven van de gezamenlijke overheid - Veranderingspercentages	18
4. Niet-financieel financieringssaldo van de huishoudens, van de vennootschappen en van de overheid, ramingen tegen lopende prijzen	19
4.1 Voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens - Absolute cijfers	19
4.2 Voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde gegevens - Procenten bbp	19

Toelichting	21
Publicaties van het INR - Contactpersonen	25
Algemene opmerkingen	29
Conventionele tekens	31
Lijst van afkortingen	33

Commentaar

Deze editie van de niet-financiële kwartaalrekeningen van de sectoren heeft betrekking op het tweede kwartaal van 2013 en bevat reeksen die over de gehele periode (sinds het eerste kwartaal van 1999) werden aangepast om de coherentie ervan te waarborgen met de nieuwe versie van de sectorale jaarrekeningen die op 27 september jongstleden werd verspreid. De sectorrekeningen worden opgesteld tegen lopende prijzen en in overeenstemming met de methodologie van het ESR 1995.

Brutospaarquote van de huishoudens stijgt licht tijdens het tweede kwartaal van 2013

De brutospaarquote van de huishoudens, zoals ze wordt gedefinieerd in het kader van de nationale rekeningen, vertoont sterke schommelingen van kwartaal tot kwartaal¹. Teneinde de meest fundamentele ontwikkelingen aan te tonen, is het verkieslijk de cijfers te beschouwen na correctie voor seizoeninvloeden en kalendereffecten. In het tweede kwartaal van 2013 bedraagt de brutospaarquote 15,5 %, wat neerkomt op een lichte stijging met 0,2 procentpunt ten opzichte van het voorgaande kwartaal.

Het verloop van de brutospaarquote is een gevolg van de ontwikkelingen die worden opgetekend op het niveau van het bruto beschikbaar inkomen² en van de finale consumptieve bestedingen van de huishoudens.

Het bruto beschikbaar inkomen, gecorrigeerd voor seizoen- en kalenderinvloeden, steeg met 0,7 % als gevolg van, voornamelijk, een verhoging van de bezoldigingen (bijdrage van 0,6 procentpunt) en van de inkomens uit vermogen (bijdrage van 0,3 procentpunt) tijdens het tweede kwartaal van 2013. Bij de overige componenten droegen enkel de lopende belastingen op inkomen en vermogen negatief bij tot het verloop van het beschikbaar inkomen (-0,5 procentpunt), terwijl de inkomens van de zelfstandigen en de sociale uitkeringen minus de sociale bijdragen positief bijdroegen, zij het in beperktere mate (respectievelijk 0,1 en 0,2 procentpunt).

Met een toename van 0,5 % evolueerden de finale consumptieve bestedingen minder snel dan het beschikbaar inkomen, zodat de spaarquote van de huishoudens tijdens het beschouwde kwartaal steeg.

Investeringsquote van de huishoudens in het tweede kwartaal van 2013 stabiel

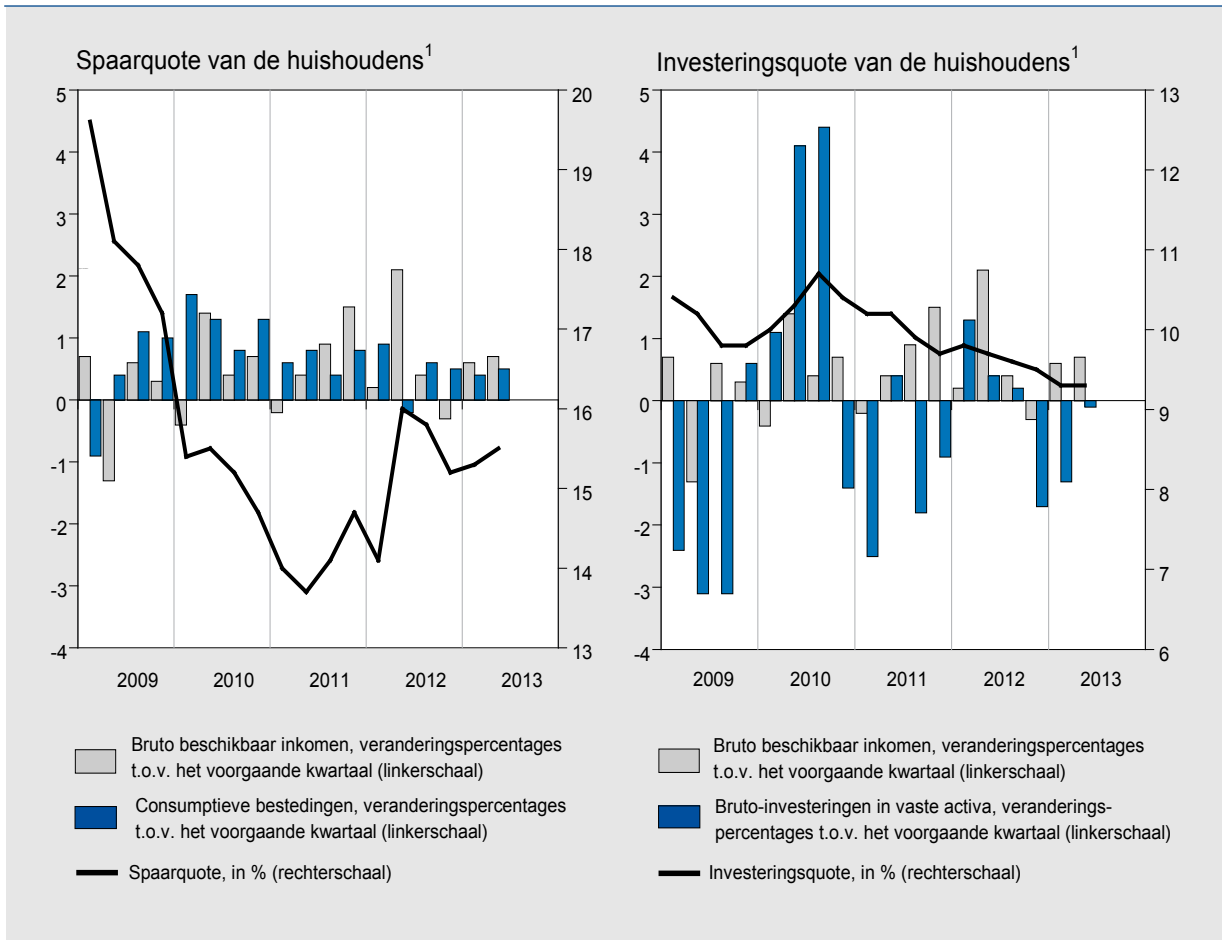
De investeringsuitgaven van de huishoudens betreffen voornamelijk de bouw en de renovatie van woningen. De investeringsquote meet het aandeel van het bruto beschikbaar inkomen dat de huishoudens aan dit soort van uitgaven besteden.

De voor seizoen- en kalenderinvloeden gezuiverde investeringsquote van de huishoudens stabiliseerde zich tijdens het tweede kwartaal op 9,3 % en onderbrak zo de neerwaartse trend van de afgelopen jaren.

¹ De brutospaarquote wordt beïnvloed door typisch seizoengebonden factoren zoals de inning van het vakantiegeld en van de dividenden (tweede kwartaal) of van de eindejaarspremie (vierde kwartaal), evenals door seizoengebonden bewegingen in de finale consumptieve uitgaven van de huishoudens.

² Het bruto beschikbaar inkomen, gedefinieerd volgens de methodologie van de nationale rekeningen, wordt berekend na aftrek van de lopende belastingen op het inkomen en het vermogen. De term 'bruto' verwijst naar het feit dat de afschrijvingen op de kapitaalvoorraad die in handen is van de huishoudens (in hoofdzaak woongebouwen) niet in mindering worden gebracht van het beschikbaar inkomen. Het bruto beschikbaar inkomen wordt bovendien aangepast teneinde rekening te houden met de wijziging in de rechten van de huishoudens op de pensioenfondsen.

GRAFIEK 1 INDICATOREN VOOR DE HUISHOUDENS¹
(procenten)

Bron: INR.

¹ Met inbegrip van IZW's ten behoeve van huishoudens.

Stabilisatie van de margevoet van de niet-financiële vennootschappen in het tweede kwartaal van 2013

Berekend op basis van de nationale rekeningen, wordt de margevoet van de niet-financiële vennootschappen gedefinieerd als het bruto-exploitatietooverschot in procenten van de bruto toegevoegde waarde. Deze indicator meet het percentage van de toegevoegde waarde dat de niet-financiële vennootschappen bewaren na het betalen van de bezoldigingen van de werknemers en van de belastingen op productie (na aftrek van de subsidies). Met andere woorden, deze indicator meet het gedeelte van de tijdens het productieproces gecreëerde toegevoegde waarde dat bestemd is voor de vergoeding van het kapitaal. Het concept van de margevoet mag dus niet worden gelijkgesteld met een of andere notie van nettorentabiliteit van het vermogen, omdat het bruto-exploitatietooverschot meer bepaald wordt berekend alvorens het netto-inkomen uit vermogen in aanmerking wordt genomen en alvorens de directe belastingen ten laste van de vennootschappen worden betaald. De margevoet, alsook de determinanten ervan, worden in deze toelichting beschouwd na correctie voor seizoeninvloeden en kalendereffecten.

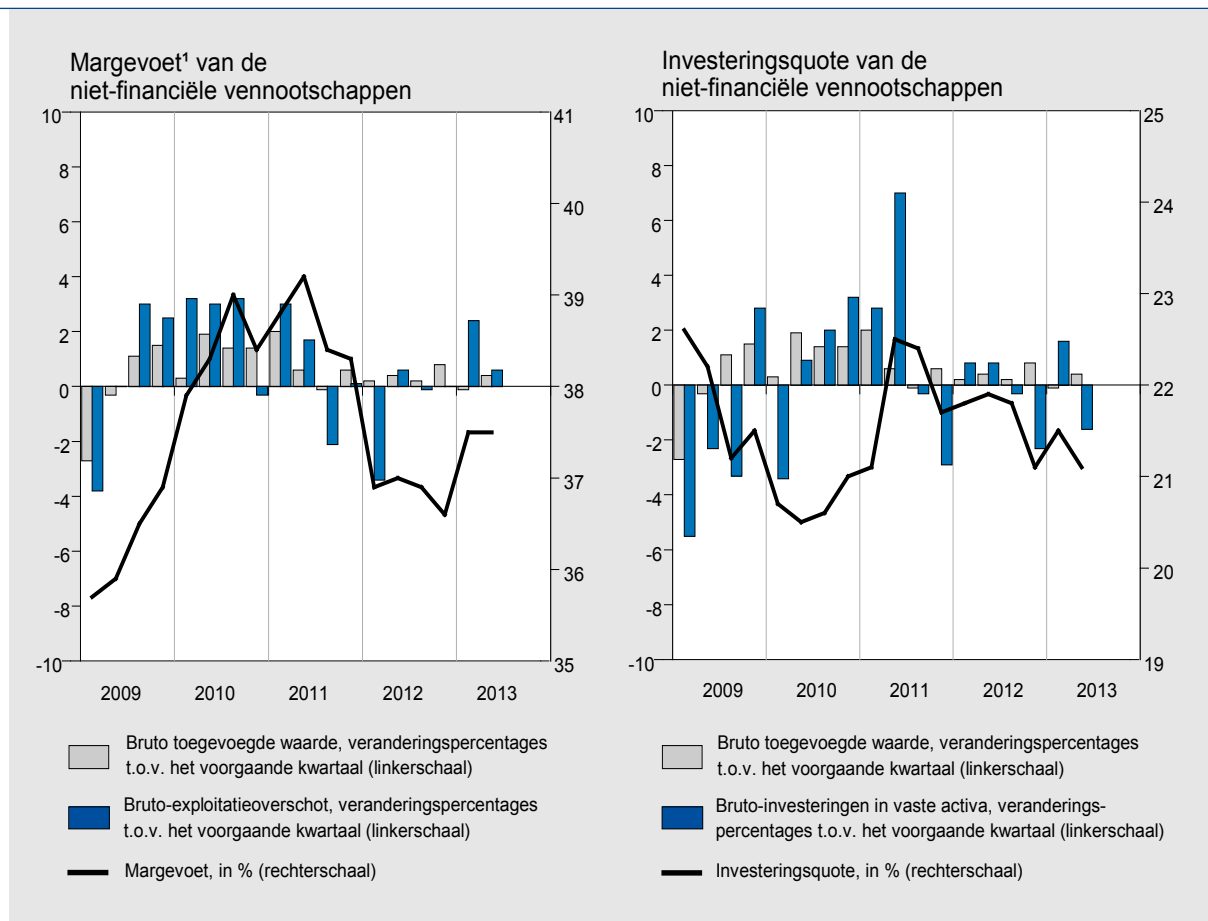
Op een niveau van 37,5 % bleef de margevoet van de niet-financiële vennootschappen stabiel ten opzichte van het eerste kwartaal van 2013.

In de loop van het tweede kwartaal van 2013 steeg de bruto toegevoegde waarde van de niet-financiële vennootschappen met 0,4 %, terwijl de bezoldigingen en de belastingen minus de subsidies op de productie minder sterk toenamen (+0,3 %), waardoor het bruto-exploitatietooverschot een stijging met 0,6 % liet optekenen.

Investeringsquote van de niet-financiële vennootschappen krimpt in het tweede kwartaal van 2013

De investeringsquote van de niet-financiële vennootschappen is ietwat gedaald tot 21,1 %, tegen 21,5 % een kwartaal eerder. Terwijl de bruto toegevoegde waarde van de niet-financiële vennootschappen tijdens het beschouwde kwartaal met 0,4 % steeg, liepen hun investeringen met 1,6 % terug.

GRAFIEK 2 INDICATOREN VOOR DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN
(procenten)

Bron: INR.

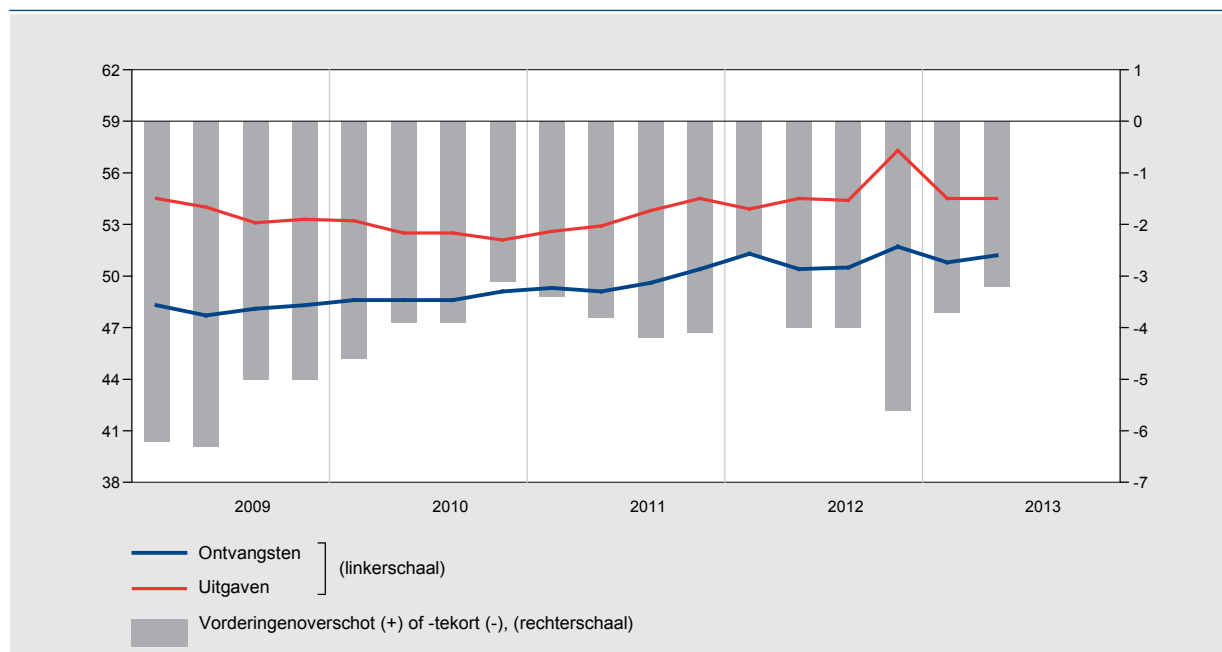
¹ Het aandeel van de winst van de niet-financiële vennootschappen wordt gedefinieerd als het bruto-exploitatieoverschot in procenten van de bruto toegevoegde waarde. Deze indicator geeft aan welk gedeelte van de gecreëerde toegevoegde waarde bestemd is voor de vergoeding van het kapitaal. Het is het complement van het aandeel van de loonkosten (verhoogd met de belastingen minus de subsidies op de productie) in de toegevoegde waarde van de niet-financiële vennootschappen. Het gaat dus niet om een winstconcept in de zin van de vennootschapsboekhouding (cf. toelichting aan het einde van de publicatie).

Lichte verbetering van het overheidstekort in het tweede kwartaal van 2013

Na zuivering voor seizoen- en kalenderinvloeden verbeterde het overheidstekort volgens het ESR 1995 in het tweede kwartaal van 2013 tot 3,2 % bbp, tegen 3,7 % bbp in het voorgaande kwartaal. De overheidsuitgaven beliepen 54,5 % bbp, terwijl de ontvangsten uitkwamen op 51,2 % bbp.

Tijdens het beschouwde kwartaal zijn de voor seizoen- en kalenderinvloeden gezuiverde ontvangsten met 0,7 % toegenomen, voornamelijk als gevolg van een stijging van de fiscale ontvangsten en van de niet-fiscale en parafiscale ontvangsten, waarbij de laatstgenoemde beïnvloed werden door de terugbetaling, door bpost, van subsidies die in strijd waren met de Europese concurrentieregels. De sociale bijdragen lieten een vermeerdering met 1,0 % optekenen, terwijl ze in het eerste kwartaal een daling te zien gaven. De overheidsuitgaven groeiden minder snel dan de uitgaven, namelijk met 0,7 %, zodat het financieringssaldo in het tweede kwartaal van 2013 verbeterde.

GRAFIEK 3 ONTVANGSTEN, UITGAVEN EN SALDO VAN DE GEZAMENLIJKE OVERHEID
(procenten bbp, voor seizoen- en kalenderinvloeden gezuiverde gegevens)

Bron: INR.

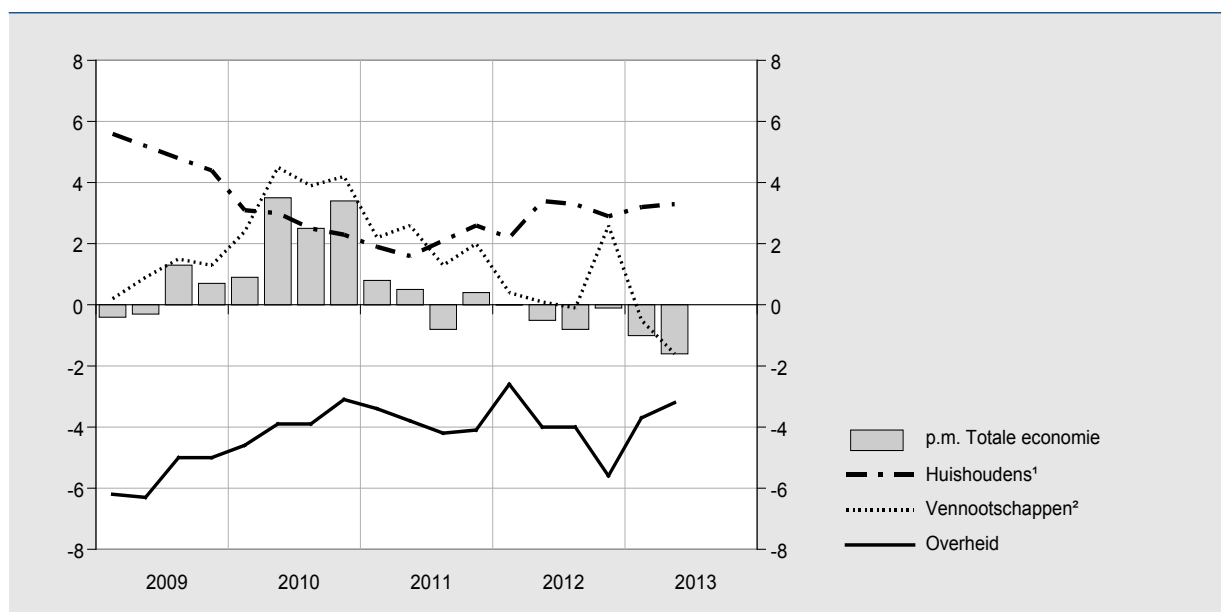
Financieringssaldo van de Belgische economie neemt af aan het einde van het tweede kwartaal van 2013

Net zoals het hierboven vermelde saldo van de overheid, meten de sectorale saldi het financieringsvermogen of de financieringsbehoefte van elke belangrijke sector van de economie. Een positief saldo betekent dat de beschouwde sector, na het in aanmerking nemen van alle middelen en uitgaven, in staat is zijn financiële activa te verhogen en/of zijn financiële verplichtingen te verminderen. Omgekeerd wijst een negatief saldo erop dat de sector bepaalde activa moet verkopen en/of zijn schuldenlast moet verhogen om zijn niet-financiële transacties te kunnen financieren.

Ondanks de vermindering van het negatief overheidssaldo tot -3,2 % bbp en de lichte verbetering van het financieringssaldo van de huishoudens, dat 3,3 % bbp bedroeg, tegen 3,2 % een kwartaal voordien, verslechterde het saldo van de Belgische economie – alle sectoren samen – tijdens het tweede kwartaal van 2013 tot -1,6 % bbp. Dat verloop is toe te schrijven aan de daling van het financieringssaldo van de vennootschappen van -0,5 % bbp in het eerste kwartaal van 2013 tot 1,6 % bbp in het onderzochte kwartaal.

GRAFIEK 4   **SECTORALE SALDI**

(procenten bbp, voor seizoen- en kalenderinvloeden gezuiverde gegevens)

Bron: INR.

- 1 Met inbegrip van de IZW's ten behoeve van de huishoudens.
- 2 Niet-financiële vennootschappen en financiële instellingen.

Tabellen

1. NIET-FINANCIËLE REKENINGEN VAN DE HUISHOUDENS, RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

1.1 BRUTOGEGEVENS - ABSOLUTE CIJFERS

(miljoenen euro's, tenzij anders vermeld)

	2011	2012	2011				2012				2013	
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Bruto beschikbaar inkomen	226.518,0	234.666,2	53.797,5	60.496,5	54.557,3	57.666,7	55.376,5	63.498,8	56.762,2	59.029,2	56.770,4	64.210,7
Beloning van werknemers (ontvangen)	195.976,5	203.132,8	46.579,4	50.119,8	45.082,0	54.195,3	48.440,9	52.421,2	46.592,9	55.678,0	48.927,5	52.908,1
Bruto exploitatieoverschot en bruto gemengd inkomen	45.833,6	46.364,4	11.277,0	11.546,0	11.272,3	11.738,2	11.388,8	11.603,4	11.407,1	11.965,2	11.545,8	11.812,7
Netto inkomen uit vermogen en overige inkomensoverdrachten	32.723,9	33.762,0	6.207,1	13.190,6	6.749,8	6.576,5	6.199,5	13.873,7	7.008,8	6.680,0	6.199,0	14.197,0
Netto sociale overdrachten ¹	43,6	857,0	120,7	798,6	1.334,8	-2.210,6	241,2	1.232,7	1.515,4	-2.132,3	843,4	1.750,4
Belastingen op inkomen en vermogen (-)	48.059,6	49.450,0	10.386,7	15.158,5	9.881,6	12.632,7	10.893,9	15.632,2	9.762,0	13.161,7	10.745,3	16.457,5
Consumptieve bestedingen	194.666,9	198.898,0	46.284,9	48.715,0	47.963,4	51.703,6	47.638,5	49.664,4	48.967,6	52.627,6	48.249,0	50.647,1
Brutobesparingen	31.851,1	35.768,2	7.512,6	11.781,5	6.593,9	5.963,1	7.738,0	13.834,4	7.794,6	6.401,6	8.521,4	13.563,6
Investeringsquote (pct.)	10,0	9,7	10,4	9,7	10,4	9,7	10,0	9,1	10,1	9,5	9,5	8,8
Investeringen in vaste activa (bruto)	22.711,2	22.676,1	5.580,7	5.853,4	5.657,8	5.619,3	5.525,6	5.800,9	5.718,7	5.630,9	5.390,6	5.637,2
Sleutelindicatoren:												
Spaarquote (pct.)	14,1	15,2	14,0	19,5	12,1	10,3	14,0	21,8	13,7	10,8	15,0	21,1
Investeringsquote (pct.)	10,0	9,7	10,4	9,7	10,4	9,7	10,0	9,1	10,1	9,5	9,5	8,8

N.B.: Met inbegrip van de IZW's t.b.v. huishoudens.

¹ De sociale uitkeringen en de sociale premies worden in aanmerking genomen, evenals de correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekeringen.

1.2 VOOR SEIZOENINVLOEDEN EN KALENDEREFFECTEN GEZUIVERDE GEGEVENS - ABSOLUTE CIJFERS

(miljoenen euro's, tenzij anders vermeld)

	2011	2012	2011				2012				2013	
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Bruto beschikbaar inkomen	226.665,8	234.766,5	56.028,8	56.253,1	56.754,5	57.629,4	57.730,4	58.922,9	59.153,7	58.959,5	59.329,9	59.731,7
Beloning van werknemers (ontvangen)	196.121,9	203.230,9	48.460,0	48.606,8	49.245,0	49.810,1	50.351,0	50.831,0	51.054,6	50.994,3	50.931,2	51.293,3
Bruto exploitatieoverschot en bruto gemengd inkomen	45.833,6	46.364,4	11.435,8	11.466,1	11.467,8	11.463,9	11.539,4	11.549,8	11.604,9	11.670,3	11.709,1	11.781,9
Netto inkomen uit vermogen en overige inkomensoverdrachten	32.721,4	33.761,1	8.318,8	8.098,5	8.128,8	8.175,3	8.282,0	8.477,1	8.522,5	8.479,5	8.470,4	8.665,0
Netto sociale overdrachten ¹	48,4	859,9	-74,3	-15,5	28,7	109,5	46,3	298,8	210,2	304,6	650,1	743,6
Belastingen op inkomen en vermogen (-)	48.059,5	49.449,8	12.111,5	11.902,8	12.115,8	11.929,4	12.488,3	12.233,8	12.238,5	12.489,2	12.430,9	12.752,1
Consumptieve bestedingen	194.666,9	198.898,1	48.190,0	48.564,3	48.767,7	49.144,9	49.591,6	49.504,1	49.783,3	50.019,1	50.224,7	50.482,4
Brutobesparingen	31.998,9	35.868,4	7.838,8	7.688,8	7.986,8	8.484,5	8.138,8	9.418,8	9.370,4	8.940,4	9.105,2	9.249,3
Investeringen in vaste activa (bruto)	22.711,2	22.676,1	5.724,1	5.746,1	5.644,5	5.596,5	5.669,4	5.693,4	5.705,1	5.608,2	5.534,6	5.529,8
Sleutelindicatoren:												
Spaarquote (pct.)	14,1	15,3	14,0	13,7	14,1	14,7	14,1	16,0	15,8	15,2	15,3	15,5
Investeringsquote (pct.)	10,0	9,7	10,2	10,2	9,9	9,7	9,8	9,7	9,6	9,5	9,3	9,3

N.B.: Met inbegrip van de IZW's t.b.v. huishoudens.

¹ De sociale uitkeringen en de sociale premies worden in aanmerking genomen, evenals de correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekeringen.

1.3 VOOR SEIZOENINVLOEDEN EN KALENDEREFFECTEN GEZUIVERDE GEGEVENS - VERANDERINGSPERCENTAGES

(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande kwartaal, tenzij anders vermeld)

	2011				2012				2013	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Bruto beschikbaar inkomen	-0,2	0,4	0,9	1,5	0,2	2,1	0,4	-0,3	0,6	0,7
<i>Bijdrage tot de groei van het bruto beschikbaar inkomen: ¹</i>										
Beloning van werknemers (ontvangen)	1,3	0,3	1,1	1,0	0,9	0,8	0,4	-0,1	-0,1	0,6
Bruto exploitatieoverschot en bruto gemengd inkomen	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
Netto inkomen uit vermogen en overige inkomensoverdrachten	-0,5	-0,4	0,1	0,1	0,2	0,3	0,1	-0,1	0,0	0,3
Netto sociale overdrachten ²	-0,3	0,1	0,1	0,1	-0,1	0,4	-0,2	0,2	0,6	0,2
Belastingen op inkomen en vermogen (-)	-0,8	0,4	-0,4	0,3	-1,0	0,4	0,0	-0,4	0,1	-0,5
Consumptieve bestedingen	0,6	0,8	0,4	0,8	0,9	-0,2	0,6	0,5	0,4	0,5
Brutobesparingen	-5,3	-1,9	3,9	6,2	-4,1	15,7	-0,5	-4,6	1,8	1,6
Investeringen in vaste activa (bruto)	-2,5	0,4	-1,8	-0,9	1,3	0,4	0,2	-1,7	-1,3	-0,1

N.B.: Met inbegrip van de IZW's t.b.v. huishoudens.

¹ De bijdrage van een component tot de groei van het aggregaat waarvan hij deel uitmaakt, is gelijk aan het product van het groeipercentage van die component met zijn gewicht in het aggregaat in de vorige periode.

² De sociale uitkeringen en de sociale premies worden in aanmerking genomen, evenals de correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekeringen.

2. NIET-FINANCIËLE REKENINGEN VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN, RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

2.1 BRUTOGEGEVENS - ABSOLUTE CIJFERS

(miljoenen euro's, tenzij anders vermeld)

	2011	2012	2011				2012				2013	
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Bruto toegevoegde waarde	202.968,0	205.574,3	49.090,9	51.793,6	49.171,1	52.912,4	49.743,6	52.221,6	49.797,2	53.811,9	50.415,6	52.909,4
Beloning van werknemers (betaald)	129.278,3	134.212,0	30.268,2	33.186,9	29.411,3	36.412,0	31.622,8	34.625,6	30.396,2	37.567,4	31.777,6	34.720,2
Niet-productgebonden belastingen minus subsidies op productie	-4.913,9	-4.426,1	-1.131,0	-1.109,4	-1.330,6	-1.342,9	-1.079,3	-1.224,1	-1.431,8	-690,8	-1.165,7	-1.255,8
Bruto exploitatieoverschot	78.603,6	75.788,4	19.953,8	19.716,2	21.090,4	17.843,3	19.200,2	18.820,0	20.832,8	16.935,3	19.803,7	19.445,0
Investeringsquote (pct.) ¹	38,7	36,9	40,6	38,1	42,9	33,7	38,6	36,0	41,8	31,5	39,3	36,8
Investeringsquote (pct.)	21,9	21,7	19,2	22,6	20,6	25,1	19,8	22,1	20,1	24,4	19,6	21,3

¹ De margevoet van de niet-financiële vennootschappen is de verhouding tussen het bruto exploitatieoverschot en de bruto toegevoegde waarde. Deze indicator meet het percentage van de toegevoegde waarde die de niet-financiële vennootschappen overhouden na de betaling van de beloning van werknemers en nettobelastingen op productie. Voor een meer gedetailleerde definitie wordt verwezen naar de toelichting aan het einde van deze publicatie.

2.2 VOOR SEIZOENINVLOEDEN EN KALENDEREFFECTEN GEZUIVERDE GEGEVENS - ABSOLUTE CIJFERS

(miljoenen euro's, tenzij anders vermeld)

	2011	2012	2011				2012				2013	
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Bruto toegevoegde waarde	202.968,0	205.574,3	50.479,4	50.777,8	50.714,1	50.996,7	51.092,6	51.283,0	51.392,7	51.806,0	51.767,1	51.985,9
Beloning van werknemers (betaald)	129.423,8	134.309,9	32.030,2	32.063,3	32.463,3	32.867,0	33.294,8	33.606,6	33.766,4	33.642,1	33.502,7	33.769,9
Niet-productgebonden belastingen minus subsidies op productie	-4.913,9	-4.426,0	-1.115,8	-1.183,8	-1.234,3	-1.380,0	-1.053,6	-1.280,0	-1.315,3	-777,1	-1.135,3	-1.304,7
Bruto exploitatieoverschot	78.458,2	75.690,3	19.565,0	19.898,4	19.485,1	19.509,7	18.851,4	18.956,4	18.941,5	18.941,0	19.399,7	19.520,7
Investeringsquote (pct.) ¹	38,7	36,8	38,8	39,2	38,4	38,3	36,9	37,0	36,9	36,6	37,5	37,5
Investeringsquote (pct.)	21,9	21,7	21,1	22,5	22,4	21,7	21,8	21,9	21,8	21,1	21,5	21,1

¹ De margevoet van de niet-financiële vennootschappen is de verhouding tussen het bruto exploitatieoverschot en de bruto toegevoegde waarde. Deze indicator meet het percentage van de toegevoegde waarde die de niet-financiële vennootschappen overhouden na de betaling van de beloning van werknemers en nettobelastingen op productie. Voor een meer gedetailleerde definitie wordt verwezen naar de toelichting aan het einde van deze publicatie.

2.3 VOOR SEIZOENINVLOEDEN EN KALENDEREFFECTEN GEZUIVERDE GEGEVENS - VERANDERINGSPERCENTAGES

(veranderingspercentages t.o.v. het voorgaande kwartaal)

	2011				2012				2013	
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Bruto toegevoegde waarde	2,0	0,6	-0,1	0,6	0,2	0,4	0,2	0,8	-0,1	0,4
Beloning van werknemers en niet-productgebonden belastingen minus subsidies op productie	1,3	-0,1	1,1	0,8	2,4	0,3	0,4	1,3	-1,5	0,3
waarvan beloning van werknemers (betaald)	1,8	0,1	1,2	1,2	1,3	0,9	0,5	-0,4	-0,4	0,8
Bruto exploitatieoverschot	3,0	1,7	-2,1	0,1	-3,4	0,6	-0,1	0,0	2,4	0,6
Investeringsquote (pct.)	2,8	7,0	-0,3	-2,9	0,8	0,8	-0,3	-2,3	1,6	-1,6

3. NIET-FINANCIËLE REKENINGEN VAN DE GEZAMENLIJKE OVERHEID, RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

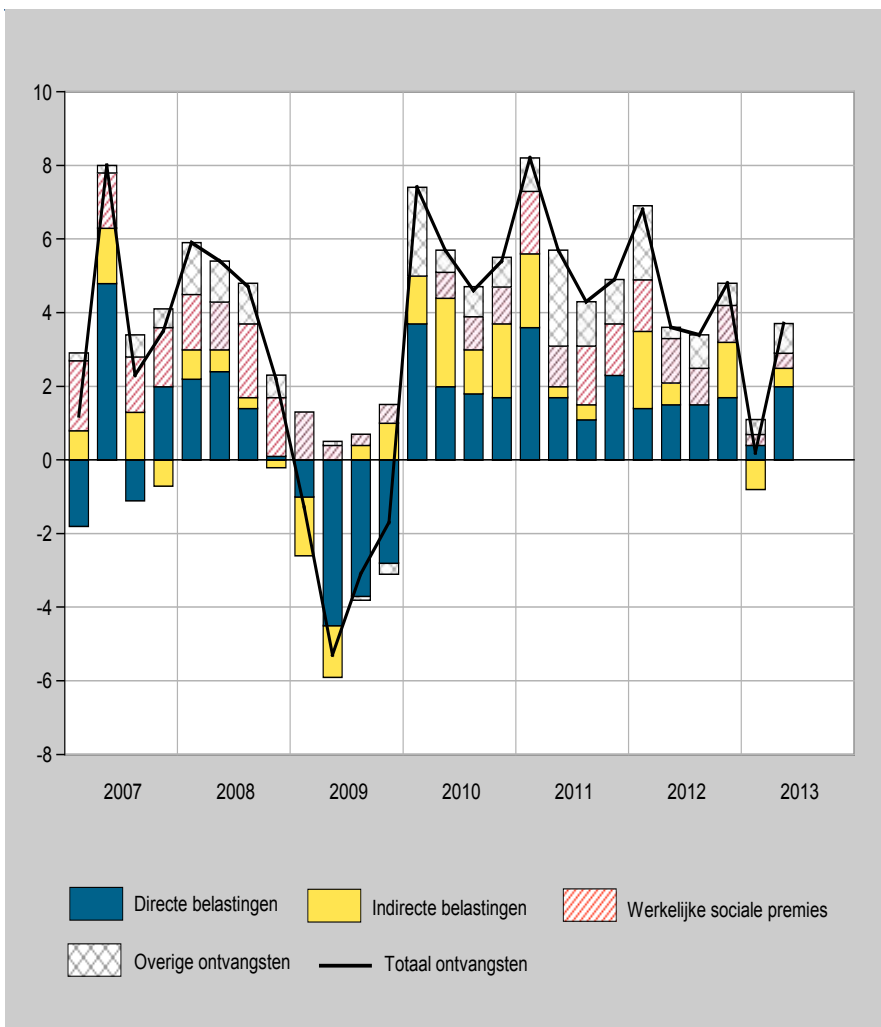
3.1 OVERZICHTSTABEL VAN DE ONTVANGSTEN, UITGAVEN EN VORDERINGENOVERSCHOT OF -TEKORT VAN DE GEZAMENLIJKE OVERHEID - ABSOLUTE CIJFERS

(miljoenen euro's, brutogegevens)

	2011	2012	2011				2012				2013	
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Ontvangsten												
Fiscale en parafiscale ontvangsten	160.990,6	168.249,5	35.484,6	43.897,8	35.340,7	46.267,6	37.574,0	45.627,1	36.493,9	48.554,5	37.613,8	47.282,0
Directe belastingen	59.109,2	61.899,4	11.435,5	18.625,1	11.769,4	17.279,3	12.005,8	19.381,4	12.364,3	18.147,9	12.168,4	20.446,9
Huishoudens	47.692,9	49.083,4	10.287,4	15.058,9	9.799,0	12.547,6	10.791,9	15.536,7	9.677,3	13.077,3	10.657,5	16.364,7
Vennootschappen	11.273,9	12.678,1	1.121,7	3.505,3	1.945,1	4.701,8	1.186,2	3.792,8	2.654,1	5.045,1	1.506,6	4.023,2
Andere sectoren	142,4	137,9	26,4	60,8	25,2	29,9	27,7	51,9	32,8	25,5	4,3	59,0
Indirecte belastingen	46.539,3	48.465,2	10.840,7	11.632,8	11.135,1	12.930,7	11.682,3	11.934,6	11.122,9	13.725,4	11.320,6	12.218,6
Werkelijke sociale premies	52.675,6	54.745,5	12.597,0	12.947,8	11.789,7	15.341,1	13.162,4	13.561,6	12.193,8	15.827,7	13.282,7	13.746,7
Kapitaalbelastingen	2.666,5	3.139,4	611,4	692,1	646,5	716,5	723,5	749,5	812,9	853,5	842,1	869,8
Toegerekende sociale premies	8.965,8	9.393,9	2.188,6	2.226,9	2.260,6	2.289,8	2.314,4	2.337,9	2.360,2	2.381,4	2.401,4	2.416,4
Ontvangen rente	779,6	781,2	191,2	193,2	197,1	198,1	196,0	196,8	194,3	194,1	196,4	196,8
Ander inkomen uit vermogen	3.050,2	2.951,1	666,1	2.138,9	77,0	168,2	736,4	1.866,2	77,0	271,3	1.059,4	2.092,2
Inkomenoverdrachten afkomstig van andere sectoren	3.153,6	3.468,2	728,6	746,4	750,9	927,7	829,3	926,2	842,0	870,6	726,9	746,1
Lopende verkopen van geproduceerde goederen en diensten	5.903,8	6.159,8	1.446,8	1.467,3	1.486,2	1.503,5	1.519,1	1.533,7	1.547,2	1.559,7	1.571,1	1.579,7
Kapitaaloverdrachten afkomstig van andere sectoren	289,3	572,1	50,5	59,1	111,9	67,7	368,6	67,8	67,8	67,8	67,8	190,9
Totaal Ontvangsten	183.132,9	191.575,8	40.756,3	50.729,6	40.224,4	51.422,7	43.537,9	52.555,7	41.582,6	53.899,6	43.636,9	54.504,1
Uitgaven												
Lopende uitgaven exclusief rentelasten	173.017,9	179.897,1	43.048,4	43.303,4	42.121,1	44.544,9	44.756,6	45.849,8	43.429,3	45.861,6	46.333,1	47.339,3
Beloning van werknemers	46.553,8	48.382,0	11.408,9	11.661,4	11.044,9	12.438,6	11.800,3	12.322,8	11.440,6	12.818,5	12.105,4	12.631,0
Intermediair verbruik en betaalde belastingen	13.674,9	13.960,7	3.278,4	3.406,3	3.373,4	3.616,6	3.403,0	3.438,7	3.409,6	3.709,5	3.351,8	3.423,4
Subsidies aan bedrijven	10.174,6	10.128,4	2.499,3	2.540,6	2.564,3	2.570,4	2.558,8	2.543,5	2.524,4	2.501,7	2.476,9	2.457,8
Sociale uitkeringen	92.876,8	97.595,6	22.923,6	23.623,8	22.901,8	23.427,6	24.067,8	25.149,1	23.929,0	24.449,7	25.288,7	26.286,2
In geld	63.293,7	66.644,6	15.349,6	16.365,7	15.785,0	15.793,3	16.139,9	17.549,7	16.480,3	16.474,6	17.005,5	18.359,1
In natura door marktproducenten	29.583,1	30.951,0	7.573,9	7.258,1	7.116,8	7.634,4	7.927,9	7.599,3	7.448,7	7.975,1	8.283,3	7.927,0
Inkomenoverdrachten aan huishoudens en IZW's	5.419,4	5.376,1	1.659,8	1.259,3	1.233,6	1.266,7	1.532,4	1.413,8	1.203,7	1.226,2	1.546,6	1.342,7
Inkomenoverdrachten aan vennootschappen	210,6	215,6	52,3	52,5	52,8	53,1	53,5	53,8	54,1	54,2	55,1	55,5
Inkomenoverdrachten aan het buitenland	4.107,8	4.238,7	1.226,2	759,5	950,3	1.171,8	1.340,8	928,2	867,9	1.101,8	1.508,5	1.142,8
Rentelasten	12.742,7	13.070,5	3.060,8	3.164,7	3.250,4	3.266,8	3.244,4	3.284,1	3.301,4	3.240,6	3.081,8	3.139,3
Kapitaaluitgaven	11.661,6	13.884,4	2.640,9	2.797,8	2.744,9	3.477,7	2.795,3	2.654,6	2.700,2	5.734,1	2.541,8	2.361,4
Bruto-investeringen in vaste activa	6.510,3	6.755,6	1.497,7	1.567,9	1.674,4	1.770,2	1.645,0	1.638,0	1.671,0	1.801,5	1.409,5	1.392,5
Andere netto-aankopen van niet-financiële activa	-219,8	-110,6	-5,6	-3,4	-72,5	-138,4	4,4	6,4	-69,9	-51,5	8,5	8,5
Kapitaaloverdrachten aan andere sectoren	5.371,1	7.239,4	1.148,8	1.233,3	1.143,0	1.845,9	1.145,9	1.010,2	1.099,1	3.984,1	1.123,8	960,4
Totaal Uitgaven	197.422,2	206.852,0	48.750,2	49.266,0	48.116,5	51.289,3	50.796,2	51.788,7	49.430,9	54.836,2	51.956,6	52.839,9
Brutobesparingen	-5.583,5	-5.103,3	-6.014,8	3.510,3	-5.905,5	2.826,8	-5.555,2	2.604,5	-6.028,8	3.876,1	-6.687,9	2.964,8
Vorderingenoverschot (+) of -tekort (-)	-14.289,3	-15.276,2	-7.993,9	1.463,7	-7.892,1	133,4	-7.258,3	767,0	-7.848,4	-936,6	-8.319,7	1.664,2
Primair saldo	-1.546,6	-2.205,7	-4.933,1	4.628,4	-4.641,7	3.400,2	-4.013,9	4.051,1	-4.547,0	2.304,0	-5.237,9	4.803,5
p.m. Vorderingenoverschot (+) / of -tekort (-) volgens de Procedure van Buitensporige Tekorten	-13.715,4	-14.959,0	-7.791,3	1.635,8	-7.753,9	194,3	-7.199,5	830,6	-7.747,4	-842,7	-8.209,1	1.712,3
p.m. Indirecte belastingen (incl. de belastingen afgestaan aan de instellingen van de Europese Unie)	48.310,3	50.238,6	11.286,4	12.069,6	11.587,5	13.366,7	12.117,1	12.373,7	11.593,9	14.153,9	11.736,0	12.629,4

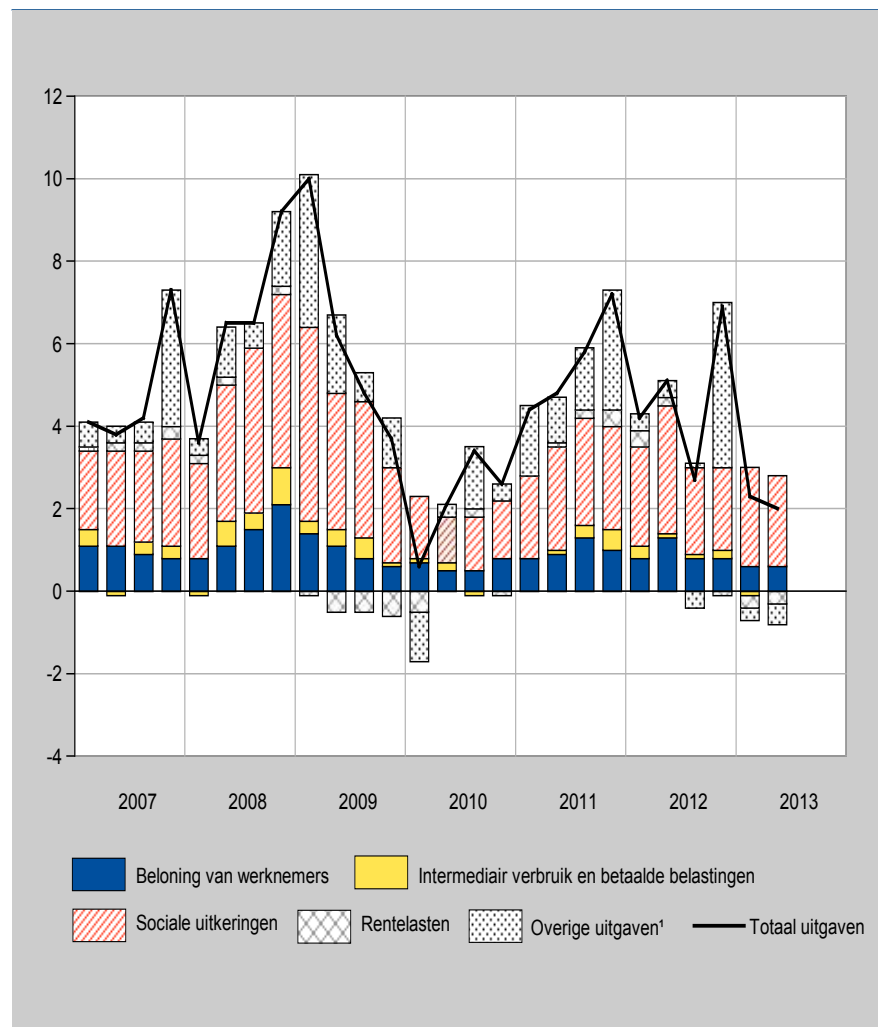

GRAFIEK 5 ONTVANGSTEN
(procentpunten, brutogegevens)

Bron: INR.

GRAFIEK 6 UITGAVEN
(procentpunten, brutogegevens)

Bron: INR.

3.3 ONTVANGSTEN EN UITGAVEN VAN DE GEZAMENLIJKE OVERHEID - ABSOLUTE CIJFERS

(miljoenen euro's, voor seizoen- en kalenderinvloeden gezuiverde gegevens)

	2011	2012	2011				2012				2013	
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Ontvangsten												
Directe belastingen	59.109,2	61.899,4	14.718,6	14.508,3	14.682,2	15.200,1	15.333,9	15.277,8	15.423,0	15.864,7	15.742,7	16.091,0
Indirecte belastingen	46.539,2	48.465,3	11.527,4	11.577,0	11.639,9	11.794,9	12.410,2	11.886,9	11.645,6	12.522,6	12.031,9	12.174,6
Werkelijke sociale premies	52.675,6	54.745,5	12.976,2	13.043,4	13.288,7	13.367,3	13.568,6	13.661,2	13.731,6	13.784,1	13.707,8	13.850,3
Overige ontvangsten	24.811,5	26.466,8	5.956,9	6.102,8	6.222,6	6.529,2	6.682,8	6.456,3	6.508,5	6.819,2	6.621,9	6.785,9
Totaal Ontvangsten	183.135,5	191.577,0	45.179,1	45.231,5	45.833,4	46.891,5	47.995,5	47.282,2	47.308,7	48.990,6	48.104,3	48.901,8
Uitgaven												
Beloning van werknemers	46.553,8	48.382,3	11.458,0	11.540,5	11.730,5	11.824,8	11.938,1	12.085,6	12.139,3	12.219,3	12.272,9	12.348,4
Intermediair verbruik en betaalde belastingen	13.674,6	13.960,7	3.341,2	3.404,7	3.448,0	3.480,7	3.489,7	3.459,9	3.479,7	3.531,4	3.453,4	3.453,1
Sociale uitkeringen	92.876,9	97.595,5	22.769,2	22.986,0	23.425,3	23.696,4	23.932,7	24.410,2	24.491,4	24.761,2	25.162,5	25.493,1
Rentelasten	12.742,7	13.070,5	3.054,3	3.163,6	3.254,3	3.270,5	3.237,8	3.283,1	3.305,3	3.244,3	3.075,2	3.138,2
Overige uitgaven	31.560,5	33.862,4	7.631,3	7.644,5	7.833,8	8.450,9	7.874,2	7.805,2	7.632,3	10.550,7	7.644,0	7.554,3
Totaal Uitgaven	197.408,5	206.871,4	48.254,0	48.739,3	49.691,9	50.723,3	50.472,5	51.044,0	51.048,0	54.306,9	51.608,0	51.987,1
Vorderingenoverschot (+) of -tekort (-)	-14.273,0	-15.294,4	-3.074,9	-3.507,8	-3.858,5	-3.831,8	-2.477,0	-3.761,8	-3.739,3	-5.316,3	-3.503,7	-3.085,3

3.4 ONTVANGSTEN EN UITGAVEN VAN DE GEZAMENLIJKE OVERHEID - VERANDERINGSPERCENTAGES

(veranderingspercentages t.o.v. de voorgaande periode, voor seizoen- en kalenderinvloeden gezuiverde gegevens)

	2011	2012	2011				2012				2013	
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Ontvangsten												
Directe belastingen	6,7	4,7	4,5	-1,4	1,2	3,5	0,9	-0,4	1,0	2,9	-0,8	2,2
Indirecte belastingen	2,3	4,1	-2,4	0,4	0,5	1,3	5,2	-4,2	-2,0	7,5	-3,9	1,2
Werkelijke sociale premies	4,9	3,9	1,6	0,5	1,9	0,6	1,5	0,7	0,5	0,4	-0,6	1,0
Overige ontvangsten	11,9	6,7	2,3	2,4	2,0	4,9	2,4	-3,4	0,8	4,8	-2,9	2,5
Totaal Ontvangsten	5,7	4,6	1,6	0,1	1,3	2,3	2,4	-1,5	0,1	3,6	-1,8	1,7
Uitgaven												
Beloning van werknemers	4,2	3,9	1,1	0,7	1,6	0,8	1,0	1,2	0,4	0,7	0,4	0,6
Intermediair verbruik en betaalde belastingen	3,2	2,1	1,3	1,9	1,3	0,9	0,3	-0,9	0,6	1,5	-2,2	0,0
Sociale uitkeringen	5,1	5,1	1,4	1,0	1,9	1,2	1,0	2,0	0,3	1,1	1,6	1,3
Rentelasten	2,2	2,6	-1,1	3,6	2,9	0,5	-1,0	1,4	0,7	-1,8	-5,2	2,0
Overige uitgaven	11,8	7,3	7,7	0,2	2,5	7,9	-6,8	-0,9	-2,2	38,2	-27,5	-1,2
Totaal Uitgaven	5,6	4,8	2,1	1,0	2,0	2,1	-0,5	1,1	0,0	6,4	-5,0	0,7

4. NIET-FINANCIËEL FINANCIERINGSSALDO VAN DE HUISHOUDENS, VAN DE VENNOOTSCHAPPEN EN VAN DE OVERHEID, RAMINGEN TEGEN LOPENDE PRIJZEN

4.1 VOOR SEIZOENINVLOEDEN EN KALENDEREFFECTEN GEZUIVERDE GEGEVENS - ABSOLUTE CIJFERS

(miljoenen euro's)

	2011	2012	2011				2012				2013	
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Vorderingenoverschot (+) of -tekort (-) van de huishoudens ¹	7.576,0	11.204,2	1.741,6	1.500,0	1.931,8	2.402,6	2.086,1	3.231,0	3.128,4	2.758,7	3.039,7	3.120,1
Vorderingenoverschot (+) of -tekort (-) van de vennootschappen ²	7.487,1	2.840,3	2.039,7	2.428,2	1.181,4	1.837,8	354,6	87,1	-107,6	2.506,2	-465,3	-1.561,7
Vorderingenoverschot (+) of -tekort (-) van de overheid	-14.273,0	-15.294,6	-3.074,9	-3.507,8	-3.858,5	-3.831,8	-2.477,0	-3.761,9	-3.739,3	-5.316,4	-3.503,7	-3.085,3
Vorderingenoverschot (+) of -tekort (-) van de totale economie	790,1	-1.250,1	706,4	420,4	-745,3	408,6	-36,3	-443,8	-718,5	-51,5	-929,3	-1.526,9

¹ Met inbegrip van de IZW's t.b.v. huishoudens.

² Niet-financiële vennootschappen en financiële instellingen.

4.2 VOOR SEIZOENINVLOEDEN EN KALENDEREFFECTEN GEZUIVERDE GEGEVENS - PROCENTEN BBP

	2011	2012	2011				2012				2013	
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Vorderingenoverschot (+) of -tekort (-) van de huishoudens ¹	2,1	3,0	1,9	1,6	2,1	2,6	2,2	3,4	3,3	2,9	3,2	3,3
Vorderingenoverschot (+) of -tekort (-) van de vennootschappen ²	2,0	0,8	2,2	2,6	1,3	2,0	0,4	0,1	-0,1	2,6	-0,5	-1,6
Vorderingenoverschot (+) of -tekort (-) van de overheid	-3,9	-4,1	-3,4	-3,8	-4,2	-4,1	-2,6	-4,0	-4,0	-5,6	-3,7	-3,2
Vorderingenoverschot (+) of -tekort (-) van de totale economie	0,2	-0,3	0,8	0,5	-0,8	0,4	0,0	-0,5	-0,8	-0,1	-1,0	-1,6

¹ Met inbegrip van de IZW's t.b.v. huishoudens.

² Niet-financiële vennootschappen en financiële instellingen.

Toelichting

1. Algemeen kader

De niet-financiële rekeningen van de institutionele sectoren, geraamd tegen werkelijke prijzen, vormen een ruime, geïntegreerde en coherente databank, die het volledige rekeningensysteem voor elke sector (huishoudens, vennootschappen en overheid) omvat. Deze laatste beschrijft de productietransacties, de transacties inzake de vorming en herverdeling van inkomens, onder meer via overheidsinterventie, alsook de transacties inzake de besteding van het inkomen in de vorm van consumptie, besparingen of investeringen. Uiteindelijk sluit de rekening van elke institutionele sector met een saldo dat overeenstemt met het financieringsvermogen of de financieringsbehoefte van die sector.

De kwartaalrekeningen van de institutionele sectoren worden opgesteld door de reeds beschikbare statistische informatie - onder meer de nationale kwartaalrekeningen en de overheidsrekeningen - aan te vullen met andere ramingen.

De kwartaalrekeningen van de sectoren zijn bijzonder gedetailleerd en uitgebreid. Vanuit didactisch oogpunt heeft het INR ervoor geopteerd enkel een selectie van indicatoren te publiceren, alsook de belangrijkste componenten ervan. De selectie van statistieken inzake de niet-financiële kwartaalrekeningen van de institutionele sectoren heeft tot doel de belangrijkste informatie uit deze rekeningen te belichten. De indicatoren en hun componenten worden 105 kalenderdagen na het einde van het kwartaal waarop ze betrekking hebben gepubliceerd. Deze kwartaalindicatoren zijn volledig coherent met hun equivalent op jaarbasis.

2. Sleutelindicatoren

De vier belangrijkste indicatoren zijn:

- de **brutospaarquote van de huishoudens**, die gedefinieerd wordt als de brutobesparing in procenten van het bruto beschikbaar inkomen (gecorrigeerd voor mutaties in de voorzieningen voor de pensioenverzekering).

De begrippen sparen en inkomen kunnen in netto- of brutotermen worden uitgedrukt, afhankelijk van het feit of bij hun meting de afschrijving van de kapitaalvoorraad al dan niet in mindering wordt gebracht; deze kapitaalvoorraad bestaat in hoofdzaak uit de door de huishoudens uitgevoerde nieuwbouw. In de Belgische nationale rekeningen wordt de voorkeur gegeven aan de begrippen in bruto termen.

Het sparen komt overeen met het verschil tussen het bruto beschikbaar inkomen van de huishoudens (na directe belastingen) en hun consumptieve bestedingen. Het sparen wordt dus gemeten voordat rekening wordt gehouden met de investeringsuitgaven. Het ESR 1995 beschouwt het sparen immers als een financieringsmiddel voor de investeringen, ongeacht of die van financiële of onroerende aard zijn. Pas nadat de investeringsuitgaven van de huishoudens (alsook andere meer marginale kapitaaluitgaven) zijn afgetrokken, wordt het financieringsvermogen gemeten, met andere woorden het vermogen van de huishoudens om financiële activa te vormen en/of de door hen aangegane financiële verplichtingen te verminderen;

- de **bruto-investeringsquote van de huishoudens**, die gedefinieerd wordt als de bruto-investeringen in vaste activa, in procenten van het bruto beschikbaar inkomen (gecorrigeerd voor mutaties in de voorzieningen voor de pensioenverzekering);
- de **margevoet van de niet-financiële vennootschappen**, die wordt gedefinieerd als het bruto-exploitatietoetschot in procenten van de bruto toegevoegde waarde. Deze indicator meet het percentage van de toegevoegde waarde dat de niet-financiële vennootschappen overhouden na de betaling van de beloning van werknemers en van de belastingen op productie (na aftrek van de subsidies). Er moet op worden gewezen dat het bruto-exploitatietoetschot meer bepaald wordt berekend alvorens het netto-inkomen uit vermogen in aanmerking wordt genomen en alvorens de directe belastingen worden betaald. Met name de gerealiseerde kapitaalwinsten of -verliezen op de financiële activa worden evenmin in het toetschot meegerekend. De term margevoet zal voortaan worden gebruikt in plaats van het 'aandeel van de winst' zonder dat er evenwel iets verandert aan de berekeningswijze van de indicator;
- de **bruto-investeringsquote van de niet-financiële vennootschappen**, die gedefinieerd wordt als de bruto-investeringen in vaste activa, in procenten van de bruto toegevoegde waarde.

De vier bovenvermelde indicatoren zijn precies dezelfde als diegene die door Eurostat werden geselecteerd ter illustratie van de statistische informatie die vervat is in de kwartaalrekeningen voor de Europese Unie en voor het eurogebied¹.

Er werden geen specifieke indicatoren voor de financiële vennootschappen geselecteerd, aangezien de niet-financiële rekeningen van deze ondernemingen berusten op beperktere kwartaalinformatie en derhalve als minder pertinent worden beschouwd.

De geselecteerde indicatoren vertonen sterke schommelingen van het ene kwartaal op het andere, zodat een correcte economische interpretatie enkel mogelijk is door de ontwikkeling van de bruto kwartaalreeksen te bekijken t.o.v. het overeenstemmende kwartaal van het voorgaande jaar of door de evolutie t.o.v. het voorgaande kwartaal van de voor seizoeninvloeden en, in voorkomende geval, kalendereffecten gezuiverde reeksen in aanmerking te nemen. Zowel de bruto-indicatoren als hun voor seizoeninvloeden en kalendereffecten gezuiverde equivalenten worden gepubliceerd. **De commentaren in het begin van de publicatie hebben betrekking op de voor seizoeninvloeden gezuiverde indicatoren.**

De vier geselecteerde indicatoren worden aangevuld met de **financieringsbehoefte of het financieringsvermogen van de sectoren** van de Belgische economie (huishoudens, het geheel van vennootschappen - zowel de financiële als de niet-financiële - en de overheid). De sectorale saldi worden voorgesteld in voor seizoen- en kalenderinvloeden gezuiverde gegevens. Ze kunnen tevens worden weergegeven in procenten bbp, eveneens voor seizoeninvloeden gezuiverd.

3. Gedetailleerde samenstelling van de rubrieken van de rekeningen van de huishoudens en van de niet-financiële vennootschappen

De volgende tabel beschrijft de precieze samenstelling, volgens de ESR1995-nomenclatuur, van de rubrieken in de verschillende tabellen inzake de rekeningen van de huishoudens en die van de niet-financiële vennootschappen: in voorkomend geval verwijst « /R »² naar een als middelen (dat wil zeggen ontvangsten) opgenomen rubriek van de bedoelde rekening en « /U »³ naar een als bestedingen (of een uitgave) opgenomen rubriek. In de tabellen verwijst de term «netto» overigens naar het verschil tussen de bedragen van de middelen en van de bestedingen voor eenzelfde rubriek.

1 Deze Europese rekeningen worden samengesteld op basis van de door elke lidstaat opgestelde rekeningen. De Europese rekeningen zijn beschikbaar op de website van Eurostat: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/sector_accounts/introduction.

2 «R» staat voor het Engelse «Resources».

3 «U» staat voor het Engelse «Uses».

TABEL 1 NIET-FINANCIËLE REKENINGEN VAN DE HUISHOUDENS

(met inbegrip van instellingen zonder winstoogmerk ten behoeve van huishoudens)

	Codes ESR 1995 ¹ (sector S14 + sector S15)
Bruto beschikbaar inkomen ²	B.6G+D.8/R met B.6G=B.6+K.1
Beloning van werknemers (ontvangen)	D.1/R
Bruto-exploitatieoverschot en bruto gemengd inkomen	B.2+B.3+K.1
Netto-inkomen uit vermogen en netto overige inkomensoverdrachten	D.4/R-D.4/U+D.7/R-D.7/U
Netto sociale overdrachten ²	D.62/R-D.61/U+D.8/R
Belastingen op inkomen en vermogen	D.5/U
Consumptieve bestedingen	P.3
Brutobesparingen	B.8G = B.6G+D.8/R-P.3
Bruto-investeringen in vaste activa	P.51
Belangrijkste indicatoren	
Spaarquote	B.8G / (B.6G+D.8/R)
Investeringsquote	P.51 / (B.6G+D.8/R)

Bron: INR.

1 De extensies «/R» en «/U» («Resources» en «Uses») verwijzen respectievelijk naar middelen of bestedingen in het rekeningensysteem.
 2 Met inbegrip van de correctie voor mutaties in voorzieningen pensioenverzekering.

TABEL 2 NIET-FINANCIËLE REKENINGEN VAN DE NIET-FINANCIËLE VENNOOTSCHAPPEN

	Codes ESR 1995 ¹ (sector S11)
Bruto toegevoegde waarde	B.1G met B.1G=B.1n+K.1
Beloning van werknemers (betaald)	D.1/U
Saldo van niet-productgebonden belastingen en subsidies	D.29-D.39
Bruto-exploitatieoverschot	B.2G = B.2+K.1; B.2G=B.1G-D.1/U-D.29+D.39
Bruto-investeringen in vaste activa	P.51
Belangrijkste indicatoren	
Margevoet	B.2G / B.1G
Investeringsquote	P.51 / B.1G

Bron: INR.

1 De extensies «/R» en «/U» («Resources» en «Uses») verwijzen respectievelijk naar middelen of bestedingen in het rekeningensysteem.

4. Methodologische referenties

REKENINGEN VAN BELGIË

De in België gebruikte methodes voor het opstellen van de kwartaalrekeningen van de sectoren worden gedetailleerd beschreven in de volgende documenten, die beschikbaar zijn via de website van de NBB:

«Methodologische verduidelijkingen m.b.t. de niet-financiële kwartaalrekeningen van de overheid», (April 2007)¹;

«Quarterly Non-Financial Accounts by Institutional Sector (QSA) in Belgium: Sources and Methods» (Mei 2010)²;

«Quarterly Non-Financial Accounts by Institutional Sector (QSA) in Belgium: Ex-post Quality Assessment and Development of Seasonally Adjusted Data» (Juni 2010)³.

EUROPESE REKENINGEN

De bronnen en methodes die de verschillende lidstaten gebruiken voor het opstellen van de kwartaalrekeningen van de sectoren zijn samengevat in een document dat te vinden is op de website van Eurostat. Dit document belicht eveneens de aggregatiemethodes om te komen tot Europese rekeningen:

«Quarterly Non-financial Sector Accounts - European Inventory of Sources and Methods - »⁴.

1 http://www.nbb.be/doc/dg/N_method/M_NNA06IV.pdf

2 http://www.nbb.be/doc/dg/E_method/M_QSAmethodology2ed.pdf

3 http://www.nbb.be/doc/dg/E_method/M_b083-report.pdf

4 http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/pls/portal/IPORTAL_wwpob_page.show?_docname=2270303.PDF

Publicaties van het INR - Contactpersonen

Het Instituut voor de nationale rekeningen publiceert naast de belangrijkste aggregaten nog andere cijfers uit de nationale en regionale rekeningen. De overgrote meerderheid van de gegevens zijn beschikbaar in pdf-formaat via de link:

<http://www.nbb.be/doc/DQ/N/planningPapPub.htm>

De cijfergegevens kunnen worden opgevraagd via de interactieve databank Belgostat Online. Hieronder volgt per publicatie een korte beschrijving.

1. Gedetailleerde nationale rekeningen

De publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen verschijnt eind juli. Zij bestaat uit gedetailleerde tabellen met de samenstelling en verdeling van het binnenlands product, de productie en inkomensvormingsrekening alsook de belangrijkste bestedingscomponenten, de sectorrekeningen, de kapitaalgoederenvoorraad en de werkgelegenheid.

2. Kwartaalrekeningen en eerste raming van de jaarrekeningen

De kwartaalrekeningen bevatten de eerste ramingen van de voornaamste nationale aggregaten. Zij verschijnen vier maal per jaar, 120 dagen na het verloop van het kwartaal waarop de rekeningen betrekking hebben. Samen met de resultaten van het vierde kwartaal verschijnt de eerste schatting van de jaarrekeningen, die grotendeels gebaseerd is op de kwartaalrekeningen.

In de kwartaalrekeningen, die consistent zijn met de nationale jaarrekeningen, worden de belangrijkste aggregaten uit zowel het bestedings-, inkomens- als productieoogpunt gepresenteerd. Zij bevatten ook de voornaamste saldi uit de sectorrekeningen. Ook de werkgelegenheid, het arbeidsvolume van de loontrekkenden en de beloning van werknemers per bedrijfstak wordt geschat.

Teneinde zo snel mogelijk cijfers betreffende het meest recente kwartaal ter beschikking te stellen, verschijnt reeds na 30 dagen een flash-raming van de bbp-groei (zowat 50 dagen in het geval van het vierde kwartaal). Deze wordt wel niet opgesplitst naar de verschillende deelcomponenten van het bbp. Een eerste raming van deze opsplitsing en van de andere aggregaten van de economie wordt 70 dagen na het einde van het kwartaal verspreid.

3. Rekeningen van de institutionele sectoren

De jaarrekeningen van de institutionele sectoren zijn opgenomen in de publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen (cf. punt 1). Eind juli worden ze uitgebracht via de database van de Nationale Bank van België, Belgostat Online.

De complete rekeningenreeks voor de niet-financiële vennootschappen wordt gepubliceerd. De institutionele sectoren bestaan uit de niet-financiële vennootschappen, de financiële instellingen (en subsectoren), de overheid, de huishoudens, de IZW's t.b.v. huishoudens en het buitenland (en subsectoren).

De kwartaalrekeningen van de institutionele sectoren worden vier maal per jaar verspreid, ongeveer 105 dagen na het einde van het kwartaal waarop zij betrekking hebben. Deze kwartaalrekeningen zijn in overeenstemming met hun jaarlijks equivalent (zie hierboven), maar zijn minder gedetailleerd. De focus ligt op de meest relevante aggregaten, in het bijzonder door middel van sleutelindicatoren en componenten. Deze rekeningen bevatten eveneens de kwartaalrekeningen van de overheid die tot oktober 2010 werden opgenomen in de publicatie van de kwartaalrekeningen over de voornaamste nationale aggregaten.

4. Rekeningen van de overheid

De kwartaalrekeningen van de overheid worden samen met de rekeningen van de institutionele sectoren verspreid (zie punt 3).

Jaarlijks worden twee ramingen van de jaarrekeningen van de overheid opgesteld, waarvan de resultaten worden gepubliceerd op de website van de Nationale Bank van België.

In de maand april volgend op het referentiejaar wordt een eerste raming gepubliceerd in de vorm van tabellen van ontvangsten en uitgaven van de overheid.

De tweede raming, die in de maand juli wordt verspreid, omvat de volledige rekeningen van de overheid en haar subsectoren. Die versie bevat de gegevens die nodig zijn voor de analyse van de overheidsfinanciën en hun verhouding tot de rest van de economie. Deze rekeningen worden overgenomen in de publicatie van de gedetailleerde nationale rekeningen.

5. Aanbod- en gebruikstabellen

Op het einde van ieder jaar verschijnen de aanbod- en gebruikstabellen. Zij geven een beeld van de structuur van de productiekosten, van het inkomen dat wordt gegenereerd in het productieproces en van de goederen- en dienstenstromen die ofwel uit binnenlandse productie voortvloeien ofwel het resultaat zijn van in- en uitvoer.

6. Regionale rekeningen: aggregaten per bedrijfstak en rekening van de huishoudens

Op het einde van ieder jaar verschijnen de jaarlijkse regionale rekeningen. Zij verdelen per gewest, provincie en arrondissement meerdere variabelen uit de nationale rekeningen, waarmee ze volledig consistent zijn.

Naast de regionale bruto toegevoegde waarde en beloning van werknemers, bevat de publicatie ook de geregionaliseerde gegevens over het aantal werkzame personen en over de bruto

investeringen in vaste activa. Ook de regionale cijfers met betrekking tot de rekening van de huishoudens maken deel uit van het geheel. Wat dit laatste betreft, gaat het om de belangrijkste variabelen uit de rekening voor de bestemming van de primaire inkomens (beloning van werknemers en inkomen uit vermogen) en de secundaire inkomensverdeling (belastingen, sociale bijdragen en uitkeringen en beschikbaar inkomen).

7. Historische reeksen

In oktober 2002 werden de historische reeksen van de nationale rekeningen volgens het ESR1995 gepubliceerd.

De historische reeksen, die de periode 1970-1995 bestrijken, omvatten:

- de samenstelling van het bruto binnenlands product vanuit de drie invalshoeken van de nationale rekeningen tegen lopende prijzen tegen de prijzen van 1995;
- de toegevoegde waarde per bedrijfstak (31 bedrijfstakken) tegen lopende prijzen en tegen prijzen van 1995;
- de beloning van werknemers per bedrijfstak (31 bedrijfstakken) tegen lopende prijzen;
- de finale consumptie van de huishoudens per product (16 producten) tegen lopende prijzen en tegen prijzen van 1995;
- de sectorrekeningen;
- de kapitaalgoederenvoorraad en investeringen tegen lopende prijzen en tegen prijzen van 1995.

Met uitzondering van de overheidsrekening, die voor de periode vanaf 1970 volgens het ESR1995 werd opgesteld, werden de sectorrekeningen slechts tot 1985 geretropoleerd. Het grootste deel van de belangrijkste informatiebronnen voor de financiële en niet-financiële ondernemingen is immers pas vanaf dat jaar beschikbaar. De rekening van de financiële vennootschappen werd overigens niet geretropoleerd naar subsectoren.

8. Contactpersonen

Methodologie

Geert Detombe   Tél. +32 2 221 30 40   Fax +32 2 221 32 30
e-mail: geert.detombe@nbb.be

Productieoptiek van het bbp en aanbod- en gebruikstabellen

Hans De Dyn   Tél. +32 2 221 30 38   Fax +32 2 221 31 43
e-mail: hans.dedyn@nbb.be

Bestedingsoptiek van het bbp en kapitaalgoederenvoorraad

Isabelle Brumagne   Tél. +32 2 221 28 77   Fax +32 2 221 32 30
e-mail: isabelle.brumagne@nbb.be

Sectorrekeningen en satellietrekeningen van de IZW's

Marie Vander Donckt   Tel. +32 2 221 36 50   Fax +32 2 221 32 30
e-mail: marie.vanderdonckt@nbb.be

Rekeningen van de overheid

Claude Modart   Tél. +32 2 221 30 26   Fax +32 2 221 32 30
e-mail: claudemodart@nbb.be

Kwartaalrekeningen, flashraming en arbeidsmarkt

Thomas Stragier   Tél. +32 2 221 54 26   Fax +32 2 221 31 07
e-mail: thomas.stragier@nbb.be

Regionale rekeningen

Monica Maesele   Tél. +32 2 221 30 28   Fax +32 2 221 31 43
e-mail: monica.maesele@nbb.be

Verspreiding van de reeksen (online consultaties)

Alexander Foket   Tél. +32 2 221 30 45   Fax +32 2 221 32 30
e-mail : alexander.foket@nbb.be

Algemene opmerkingen

In een aantal tabellen zijn de totalen, ten gevolge van afrondingen, niet steeds gelijk aan de som van de rubrieken.

De website van de Nationale Bank van België (<http://www.nbb.be/app/cal/N/calthema.htm>) bevat de publicatiekalender van de belangrijkste economische statistieken opgesteld door de Bank en het INR.

In uitvoering van de SDDS-verplichting (IMF's Special Data Dissemination Standard) zijn ook alle statistieken die deel uitmaken van de SDDS in de kalender opgenomen. Publicatiedata zijn overgenomen van de instelling die de statistiek opstelt; sommige onder hen publiceren via hun eigen verspreidingskanalen ruimere kalenders over hun statistieken dan die vermeld op de website van de Bank.

Conventionele tekens

r	raming
v	voorlopig
-	het gegeven bestaat niet of heeft geen zin
n.	niet beschikbaar
p.m.	pro memorie
0 ou 0,0	nul of minder dan de helft van de laatst in aanmerking genomen eenheid

Lijst van afkortingen

BBP	Bruto binnenlands product
ESR	Europees systeem van nationale en regionale rekeningen
EU	Europese Unie
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
IZW	Instelling zonder winstoogmerk
SDDS	Special Data Dissemination Standard (IMF)

Bestellingen

Op de internetsite van de Nationale Bank van België, via de rubriek "e-service", kan u een gratis e-mailabonnement nemen op deze statistische publicatie. Deze wordt u dan automatisch op de publicatiedatum via e-mail toegezonden. (http://www.nbb.be/doc/DQ/N_form/bestel.htm)

Via de rubriek "Print-on-demand" kan u tegen betaling een papieren versie van deze publicatie bestellen. (<http://www.nbb.be/pub/stats/stats.htm?!=nl&tab=Publications>)

Voor meer informatie

Wie meer informatie wenst over de inhoud, de methodologie, de berekeningswijze en de bronnen kan terecht bij de dienst nationale & regionale rekeningen en conjunctuur van de Nationale Bank van België.

Tel. +32 2 221 44 08 - Fax +32 2 221 32 30
nationalaccounts@nbb.be

Nationale Bank van België
Naamloze vennootschap
RPR Brussel - Ondernemingsnummer: 0203.201.340
Maatschappelijke zetel: de Berlaimontlaan 14 - BE-1000 Brussel
www.nbb.be

Verantwoordelijke uitgever

Rudi Acx

Chef van het departement Algemene statistiek

© Illustraties: Nationale Bank van België

Opmaak: NBB Algemene statistiek

Omslag: NBB TS - Prepress & Image

Gepubliceerd in oktober 2013